

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-14-0639**
Sociálna stratifikácia a sociálna mobilita v slovenskej spoločnosti

Zodpovedný riešiteľ **prof., PhDr. Ján Sopóci, PhD.**
Príjemca **Univerzita Komenského v Bratislave - Filozofická fakulta**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Filozofická fakulta Univerzita Komenského v Bratislave

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

-

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

ABC

Bunčák, J. – Džambazovič, R. – Sopóci, J.: Vývoj sociálnej stratifikácie na Slovensku. In: Londák, M. – Michálek, S. – Weiss, P. a kol.: Slovensko: evropský príbeh. Praha: Academia 2018, s. 152 – 176.

ABB

Schenk, J.: Znaký a indikátory v sociologickom výskume. Bratislava: Stimul, 2015.

Schenk, J.: Explanačné modely v súčasnej analytickej sociológii. Bratislava: Stimul 2017.

Sopóci, J.: Sociálne inštitúcie modernej spoločnosti. Bratislava: Stimul, 2015.

Sopóci, J.: Sociálna stratifikácia a mobilita v sociologickej perspektíve. Bratislava: Stimul, 2017.

ABD

Džambazovič, R.: Reprodukčné a rodinné správanie na Slovensku (sociologická interpretácia trendov). In: Chorvát, I. – Džambazovič, R. (ed.): Rodina na Slovensku v teórii a vo výskume. Bratislava: Stimul, 2015, s. 11 - 51.

Gerbery, D. – Džambazovič, R.: Labour market inequalities and its reproduction in class perspective: class-based analysis of social stratification and social mobility. In: Štefánik, M. et al.: Labour Market in Slovakia 2019+. Bratislava: CSPA SAS 2018, s. 107 – 137.

ADD

Bunčák, J. – Hrabovská, A. – Sopóci, J.: Statusové usporiadanie slovenskej spoločnosti. In: Sociológia, 2018, 50, č. 1, s. 5 – 30.

Bunčák, J. – Hrabovská, A. – Sopóci, J.: Validita sociálno-triednych klasifikácií EGP, ESeC a ESeG v slovenskej spoločnosti. In: Sociológia, 50, 2018, č. 4, s. 367 – 395.

Džambazovič, R. – Gerbery, D.: Medzigeneračná sociálna mobilita na Slovensku. In: Sociológia, 2018, 50, č. 1, s. 396 – 427.

Džambazovič, R. – Šprocha: Kto žije v kohabitáciách na Slovensku? Intenzita vytvárania a charakteristiky kohabitujúcich osôb podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011. In: Sociológia, 49, 2017, č. 4, s. 369 – 404.

Schenk, J.: Modelová stratégia konštruovania sociologických teórií. In: Sociológia, 49, 2017, č. 1, s. 109 -138.

Schenk, J.: Societal Anomie in Slovakia: Evolution and Cross-National Comparison In: Sociológia, 50, 2018, č. 3, s. 311 – 334.

ADF

Džambazovič, R. – Gerbery, D. – Sopóci, J.: Sociálno-ekonomická podmienenosť správania mladých ľudí vo vzťahu k zdraviu. In: Slovenská štatistika a demografia, 26, 2016, č. 3, s. 81 – 99.

BAB

Džambazovič, R. – Gerbery, D. – Sopóci, J.: Sociálna stratifikácia a sociálna mobilita v slovenskej spoločnosti. Pramenná publikácia. Bratislava, Stimul 2017.

Publikácie zadané do tlače

ABB

Sopóci, J. a kol.: Sociálna stratifikácia a mobilita na Slovensku. Bratislava: Stimul, 2019.

ADD

Bunčák, J. – Hrabovská, A. – Sopóci, J.: Spôsob života a kultúrna spotreba sociálnych tried v slovenskej spoločnosti. In: Sociológia, 51, 2019, č. 1.

AFB

Džambazovič, R.: Vývoj triednej štruktúry na Slovensku. In: Zborník z výročnej konferencie SSS pri SAV Štvrtstoročie sociológie v samostatnom Slovensku. Bratislava: SÚ SAV 2019.

Schenk, J.: Anómia a revolúcia. In: Alijeva, D. (ed.): Anatómia revolúcie: historické reminiscencie a sociologické analýzy. Bratislava: SÚ SAV 2019.

Uplatnenie výsledkov projektu

Výsledky riešenia projektu prinášajú poznatky o sociálnej stratifikácii a mobilite uplatniteľné ako východisko pre ich využitie v riadiacej praxi i ako východisko ďalšieho skúmania tejto problematiky.

V praxi možno výsledky projektu uplatniť ako podklad pre koncipovanie verejných politík v príslušných oblastiach života našej spoločnosti (hospodárskej, sociálnej, rodinnej, populačnej politiky atď.) a tvorbe návrhov na skvalitnenie riadenia v spoločensko-ekonomickom sfére.

V spoločenskovednom výskume možno na výsledky projektu nadviazať pri tvorbe projektov výskumov zameraných na skúmanie nerovností v rôznych oblastiach života našej spoločnosti, napríklad nerovností vo vzdelávaní, nerovností v oblasti zdravia a zdravotníctva a pod.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Riešitelia na základe analýzy zistení vlastného empirického výskumu i ďalších sociologických výskumov obohatili poznatky o sociálnej stratifikácii a mobilite v slovenskej spoločnosti.

Analýzou vývoja stratifikácie od roku 1920 do súčasnosti ukázali, že dobový, post-feudálny typ stratifikácie sa postupne zmenil na moderný, podobný typu stratifikácie súčasných západných spoločností.

Testovaním validity najpoužívanejších triednych klasifikácií EGP, ESeC a ESeG zistili, že na skúmanie stratifikácie a mobility slovenskej spoločnosti je najvhodnejšia Európska sociálno-ekonomická klasifikácia (ESeC). Tú využili pri svojich analýzach.

Na základe rozboru vývoja sociálno-triednej stratifikácie slovenskej spoločnosti po roku 1989 identifikovali jej hlavné zmeny: nárast podielu servisnej triedy a rutinne nemanuálne pracujúcich, posilňovanie zastúpenia medziľahlej triedy a zníženie podielu robotníckej triedy. Sociálno-triedne rozvrstvenie našej spoločnosti tak graficky pripomína tvar rugbyovej lopty: najpočetnejšie je zastúpená stredná, resp. medziľahlá trieda a približne rovnako sú zastúpené servisná a robotnícka trieda.

Skúmaním vzťahu medzi triedami a spôsobom života dospeli k záveru, že pre slovenskú spoločnosť je charakteristický model triednej homológie: členovia jednotlivých sociálnych tried žijú odlišnými spôsobmi života s rôznymi vzormi kultúrnej spotreby.

Dokázali, že v našej spoločnosti popri triednom existuje i statusové usporiadanie, prejavujúce sa vo výbere manželského partnera (osoby s rovnakým či podobným zamestnaním, vzdelaním a charakterom pracovnej činnosti).

Riešitelia tiež identifikovali a opísali základné vzory a modely intergeneračnej a intrageneračnej sociálnej mobility v našej spoločnosti.

Dokázali tak, že i v slovenskej spoločnosti možno pri skúmaní stratifikácie a mobility úspešne uplatniť sociálno-triedny prístup, vychádzajúci z neoweberovskej teórie stratifikácie.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

Research team with the use of the results of its own research have enriched knowledge of social stratification and mobility in Slovak society.

In the development of stratification from 1920 to the present time, post-feudal type of stratification has gradually become a modern one, similar of type in contemporary Western societies.

Testing the validity of the EGP, ESeC and ESeG class schemes found that the European Socio-Economic Classification (ESeC) is the most appropriate for the study of stratification in Slovak society.

Main changes of the stratification in Slovak society after 1989 are an increase of the service class and routine non-manual workers, the strengthening of the middle class and the reduction of the working class. The graphic form of the stratification of Slovak society resembles the shape of the rugby ball: the most numerous is the middle class, service and working class are equally represented.

Examining the relationship between the classes and the way of life concluded Slovak society is currently best characterized by the class homology model - members of social classes live by different ways of life with different patterns of cultural consumption.

In Slovak society, alongside the class, there is a status order that appears in the choice of a spouse (people with the same or similar occupation, especially in terms of the required education and the nature of the activity).

Researchers identified the basic patterns and models of intergenerational and intragenerational mobility of Slovak society.

The research team thus proved that the neoweberian perspective is appropriate for examining the stratification and mobility of Slovak society.